

Arja Tuomi

Tärkeintä sosiaalityössä

Kuntien aikuissosiaalityöhön ei ole tungosta, vaan työtä tehdään enenevästi epäpätevin voimin. Nuoret sosiaalimaisterit hakeutuvat muihin tehtäviin saatuaan kokemusta nykyisestä tietokonekeskeisestä sosiaalityöstä, jossa ei vanhasta, asiakaskeskeisestä vuorovaikutus- ja ihmissuhdetyöstä näytä olevan jäljellä juuri muuta kuin nimi. Vanhat sosiaalityöntekijät eivät voi enää samalla tavalla valita työtään. Nykyisessä tilanteessa, jossa asiat eivät näytä enää olevan oikein kenenkään hanskassa, he joutuvat luomaan omia työssä jaksamisen strategioitaan.

Olen keskustellut tilanteesta esimiesteni kanssa ja lähettänyt sähköpostia muun muassa kaupungin sosiaalityön johtajalle. ”Tuo terveydenhuollon kirottu hoitotakuulaki tuntuu vievän meiltä kaiken taloudellisen liikkumavaran”, hän totesi vastauksessaan ja saattoi vain ystävällisen asialliseen tapaansa pahoitella tilannetta ja toivottaa jaksamista.

Niinkö se on, että hoitotakuulaki on kaatunut viime kädessä meidän sosiaalityöntekijöiden kannettavaksi? Meille ei ole näet enää aikoihin entiseen tapaan palkattu määräaikaista työvoimaa ruuhkanpurkajiksi kuten ennen, vaan tilalle ovat tulleet loputtomat ylityöt, palkatta.

Entä miten käy, kun sosiaalityön takuulaki tulee voimaan? Huolehtiiko peruspalveluministeri **Liisa Hyssälä** siitä, että kunnat saavat myös tarvitsemansa voimavarat näiden takuulakien hoitoon? Ainakaan minä en sosiaalityöntekijänä pysty venymään yhtään nykyistä enempää.

Tuleekin tässä mieleeni erään koulutuspäivillämme puhuneen laitosjohtajan kannanotto: ”Jos asiakkaanne kuolevat, niin kuolkoot. Ei se ole teidän vastuullanne.”

Näinhän asia ulkopuolisin silmin on — varsinkin, jos ei ole itse ottamassa vastaan kaikkea sitä ahdinkoa, huolta ja hätää, mitä sosiaalityöntekijät kohtaavat. Kun minun laillani on pitkään osallistunut eri tavoin asiakkaiden elämään ja toisaalta istuu kunnan rahakirstun päällä käyttämässä omalta osaltaan päätäntävaltaa, sosiaalityöntekijänä on vaikea jo ammattietiikankin vuoksi jättää ketään ”kuolemaan”. Mieluummin tekee ylitöitä.

Tärkeimpänä selviytymisen strategiana pidän optimistisen elämänasenteen ja huumorin säilyttämistä, kaikesta huolimatta. Liiallinen tunnollisuus on pahasta.

Tilastot ovat kiinnostavia ja antavat tietoa yhteiskunnan ilmiöistä ja auttavat työnjohtoa kohdentamaan voimavaroja paremmin, mutta ne ottavat oman aikansa — ja kaiken lisäksi rikkovat asiakastyötä. Jos työnjohto on niin innostunut uusien tietokoneohjelmien antamista tilastointimahdollisuuksista, että asiakastyö jää sivuseikaksi, sosiaalityöntekijän on itse pantava asiat tärkeysjärjestykseen. Hänen ensisijainen työnsähän on auttaa ihmisiä selviämään arjessa. Siihen hänet on koulutettu ja siihen häntä velvoittavat myös lait. Kaikki muu on toissijaista.